

МЕНІҢ ОТАНЫМ - ҚАЗАҚСТАН

Сабақтың тақырыбы:

Шегарашы

Сабақтың мақсаты:

4.1.2.1. шегарашы туралы өлең оқуды үйренеді;

Жаңа сөздерді сөздік дәптеріңе көшіріп жаз!

- *Шегара – граница*
- *Шегарашы – пограничник*
  - *Күзет – охрана*
  - *Отан – Родина*
- *Мылтық – ружье*
  - *Ит – собака*
- *Жолдорба – рюкзак*
  - *Дүрбі – бинокль*
  - *Шам- фонарик*

Суретке қара. Суретке сәйкес сөзді тап!

мылтық

ит

жолдорба

дүрбі

шам

**Сөйлемдерді оқы. Шегарашы, итті,
бақылайды, күзетеді деген сөздерге сұрақ
қой!**

*Шегарашы итті үйретеді. Итпен
қылмыскерді ұстайды. Шегарашы
бақылау бекетінде тұрып, айналаны
бақылайды.*

Шегарашы шегараны күзетеді.

Шегарашы итті жаттықтырады.

***Өлеңді түсініп оқы. Кімді? Нені?
сұрақтарына жауап беретін сөздерді
анықта!***

ШЕГАРАШЫ

*Кең дала, тау, көл, теңіз...
Ұлан-байтақ өлкеміз!
Өткізбейді жансызды
Шегарашы көкеміз.*

*Сыбдырлай ма ну қамыс?...
Әр дыбыспен ол таныс.
Ержеткен соң жасаймыз
Ағаларға қолғабыс.*

*Шегарада әскер тұр,
Ел бақытын қорғап тұр.
Көңілденсін ағалар,
Амандық хат жолдап тұр.*

Тоқаш Бердияров

ЕСТЕ САҚТАЙЫҚ!

Көптік жалғау

(Окончание множественного числа)

Түбір	Сөздің соңғы дыбысы (конечный звук слова)		
	Дауысты және үнді р,й,у	Ұян з, ж және үнді л, м, н, н	Қатаң дауыссыздар және ұян б,в,г,д
Жуан	-лар Бала-лар	-дар Адам-дар	-тар Дос-тар
Жіңішке	-лер Кісі-лер	-дер Көз-дер	-тер Мектеп-тер

Тәуелдік жалғау

(Притяжательные окончания)

Жақ (Лицо)	Сан (Число)	Есімдік (Местоимение)	Жалғаулар (Окончания)
1 жақ (1 лицо)	<i>жекеше (ед.ч.)</i>	Менің	ым/ім, м
2 жақ (2 лицо)	<i>жекеше (ед.ч.)</i>	Сенің	ың/ің, ң
2 жақ (2 лицо ув.)	<i>жекеше (ед.ч.)</i>	Сіздің	ыңыз/іңіз, ңыз/ңіз
3 жақ (3 лицо)	<i>жекеше (ед.ч.)</i>	Оның	сы/сі, ы/і
1 жақ (1 лицо)	<i>көпше (мн.ч.)</i>	Біздің	ымыз/іміз, мыз/міз
2 жақ (2 лицо)	<i>көпше (мн.ч.)</i>	Сендердің	ың/ің
2 жақ (2 лицо ув.)	<i>көпше (мн.ч.)</i>	Сіздердің	ыңыз/іңіз
3 жақ (3 лицо)	<i>көпше (мн.ч.)</i>	Олардың	ы/і

Мысалы (Например)

Жақ (Лицо)	Сан (Число)	Есімдік (Местоимение)	Мектеп (Школа)
1 жақ (1 лицо)	<i>жекеше (ед.ч.)</i>	Менің	мектебім
2 жақ (2 лицо)	<i>жекеше (ед.ч.)</i>	Сенің	мектебің
2 жақ (2 лицо ув.)	<i>жекеше (ед.ч.)</i>	Сіздің	мектебіңіз
3 жақ (3 лицо)	<i>жекеше (ед.ч.)</i>	Оның	мектебі
1 жақ (1 лицо)	<i>көпше (мн.ч.)</i>	Біздің	мектебіміз
2 жақ (2 лицо)	<i>көпше (мн.ч.)</i>	Сендердің	мектептерің
2 жақ (2 лицо ув.)	<i>көпше (мн.ч.)</i>	Сіздердің	мектептеріңіз
3 жақ (3 лицо)	<i>көпше (мн.ч.)</i>	Олардың	мектептері